

Letno poročilo – 2015



NSP je bil – ob naraščajočem zavedanju pomena učinkovitih načinov plačevanja za gospodarstvo in družbo kot celoto – ustanovljen s ciljem zagotoviti ustrezen dialog med različnimi deležniki na trgu plačilnih storitev.

Kazalo

Predgovor	1
1. Delo NSP v letu 2015	2
2. Izbrane obravnavane vsebine	4
3. Povezanost NSP z ravno EU	6
4. Ostale aktivnosti, povezane z delovanjem NSP	7
Pogled naprej	8

Predgovor

Spoštovani,

za nami je drugo leto delovanja Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju: NSP). Številne izvedene aktivnosti in aktiven odziv članov NSP, tako pri sooblikovanju E-novic Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju: E-novice) kot v razpravah na sejah kažejo na uspešno delovanje NSP.

Transparentno in aktivno komuniciranje ter izražanje stališč interesnih skupin, ki jih člani v NSP zastopajo, omogoča, da se skozi razpravo podpre in usmerja nadaljnji razvoj, vezan na posamezne obravnavane tematike. Takšen način delovanja vodi v oblikovanje končnih rešitev, katerih cilj je deležnikom zagotoviti uravnotežen in trajnosten razvoj trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji.

Sledenje načelo odprtosti in transparentnosti delovanja NSP smo v letu 2015 še okrepili. Z objavo E-novic na javni spletni strani NSP smo zagotovili, da je o tematikah s področja plačilnih storitev in plačevanja obveščen širši krog zainteresirane javnosti. Odprtost sodelovanja v NSP pa se je odrazila v dveh novih članih, ki sta se NSP pridružila v letu 2015.

V nadaljevanju poročila podrobno predstavljamo, o katerih temah smo v letu 2015 v okviru NSP razpravljali ali se z njimi zgolj seznanili ter kako je delo v NSP v letu 2015 potekalo. Vabim vas k branju.

Darko Bohnc

Predsednik Nacionalnega sveta za plačila

1. Delo NSP v letu 2015

Prve aktivnosti v letu 2015 so se začele z objavo dveh tematik na zaprtih spletnih straneh, tj. na *forumu NSP*. Ta je namreč namenjen dodatni razpravi glede tematik s področja plačevanja in izmenjavi mnenj med člani NSP.

Februarja 2015 je bila na forumu NSP objavljena tematika Uvedba nove optično čitljive kode na obrazcu univerzalni plačilni nalog (v nadaljevanju: UPN), aprila pa tematika E-soglasja v shemah direktnih obremenitev SEPA. Obe tematiki sta bili pripravljene v sodelovanju s predstavnikoma Združenja bank Slovenije (v nadaljevanju: ZBS). V razpravi na Forumu NSP je bilo ugotovljeno, da obe tematiki zahtevata nadaljnjo obravnavo s strani različnih deležnikov ter sta tako primernejši za obravnavo v okviru sej NSP.

S tem namenom sta na seji NSP 24. aprila 2015 predstavnika delovnih teles pri ZBS predstavila napredek glede (a) možnosti uvedbe nove optično čitljive kode na obrazcu UPN za potrebe učinkovitejšega zajema podatkov s papirnega plačilnega naloga ter (b) nadaljnjega razvoja možnosti sklepanja soglasij za izvrševanje direktnih obremenitev SEPA z uporabo elektronskih poti (t. i. e-soglasje). Skozi razpravo na seji sta pridobila povratne informacije oziroma stališča s strani članov NSP, ki so podprli nadaljnje delo in razvoj na omenjenih področjih. Dodatno se je ZBS s posameznimi člani NSP dogovoril za individualne predstavitve omenjenih tematik organizacijam, ki jih člani v NSP zastopajo. Prav s tovrstnim aktivnim sodelovanjem v razpravah in medsebojnim povezovanjem članov NSP spodbuja oblikovanje rešitev, povezanih s plačevanjem, kar je bil tudi eden izmed glavnih ciljev njegove ustanovitve.

Aprilska seja NSP je bila hkrati tudi letna seja, na kateri so člani NSP obravnavali in potrdili letno poročilo Nacionalnega sveta za plačila za leto 2014. Na isti seji je poleg predstavnikov ZBS in Banke Slovenije sodelovala tudi predstavnica Uprave RS za javna plačila, ki je člane NSP seznanila z izkušnjami pri poslovanju z elektronskimi računi oziroma e-računi.

Tematiko poslovanja z e-računi smo v Banki Slovenije želeli osvetliti še širše, saj je bila zaradi zahteve Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike, da smejo proračunski uporabniki od 1. januarja 2015

Zaživel forum NSP

***Aktivno sodelovanje
deležnikov na aprilski
seji NSP***

prejemati račune izključno v elektronski obliki, zelo aktualna in zanimiva za širok spekter deležnikov, ki so zastopani v NSP. Zato so člani NSP iz gospodarstva pripravili prispevke glede svojih izkušenj pri poslovanju z e-računi, ki smo jih objavili v posebni (tematski) rubriki marčevske številke E-novic. V letu 2015 sta bili sicer objavljeni dve številki E-novic. Že omenjeni marčevski številki je avgusta sledila še ena. V njej sta bili med drugimi prispevki izpostavljeni tematiki takojšnjih plačil in analiza Banke Slovenije o nadomestilih bank in hranilnic za plačilne storitve v letu 2014 in izračun stroškov košaric plačilnih storitev.

Člani NSP so se ponovno srečali na 4. seji NSP 27. novembra 2015, na kateri je, poleg predstavnikov Sekretariata NSP in predstavnikov ZBS, s predstavitvijo glede možnosti vzpostavitve rešitve za financiranje dobaviteljev – factoring sodelovala tudi predstavnica družbe Bankart d. o. o. Tekom razprave je bilo podanih sicer veliko stališč članov NSP, vsi pa so se strinjali, da mora biti rešitev oblikovana na način, da bo ustrezala potrebam trga in poslovnim zahtevam ciljnih uporabnikov. Na seji se je med člani NSP razvila živahna razprava tudi glede ostalih predstavljenih tematik, v nadaljevanju se je pa je bilo ugotovljeno, da je še veliko tem, pri katerih se odpirajo nove iztočnice za nadaljnjo diskusijo v okviru platforme, ki jo omogoča NSP. Banka Slovenije bo v vlogi Sekretariata NSP še naprej skrbela za ustrezen dialog med člani NSP in usmerjala njegovo delo v prihodnje.

***Objavljeni dve številki
E-novic NSP***

***Novembrska seja NSP –
novi izzivi in nova odprta
vprašanja***

2. Izbrane obravnavane vsebine

Na obeh sejah NSP v letu 2015 so bile obravnavane raznovrstne tematike, pri čemer so bile nekatere namenjene informiranju članov NSP, druge pa so terjale (in še terjajo) obširnejšo razpravo, s ciljem oblikovati jasne in koristne zaključke, ki podpirajo nadaljnji razvoj, vezan na posamezne tematike.

Kar zadeva informiranje, je Banka Slovenije člane NSP seznanjala z zakonodajnimi novostmi na ravni Evropske unije (v nadaljevanju: EU). Tako so bili člani NSP na primer seznanjeni z vsebino Direktive 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov ter predvidenim načrtom prenosa direktive v nacionalno zakonodajo. Z implementacijo te direktive, rok za katero poteče 18. septembra 2016, bo na ravni EU zagotovljena večja preglednost in primerljivost bančnih provizij v zvezi s plačilnimi računi, vpeljana bodo enotna pravila za lažjo zamenjavo plačilnih računov, predvsem pa bo potrošnikom, ki zakonito bivajo v EU, zagotovljena možnost dostopa do osnovnega plačilnega računa, ne glede na njihovo državljanstvo, prebivališče ali finančno stanje. Dodatno je Banka Slovenije člane NSP seznanjala tudi z aktivnostmi, povezanimi z uveljavitvijo Uredbe o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije, ki je bila 19. maja 2015 objavljena v Uradnem listu EU, in njeno vsebino, katere namen je z omejitvijo in poenotenjem medbančnih provizij pri kartičnem poslovanju in s poenotenjem nekaterih poslovnih pravil, povezanih s kartičnim poslovanjem, izboljšati delovanje notranjega trga EU, od česar bodo imeli koristi predvsem potrošniki in trgovci.

Člani NSP so bili, tako v okviru sej kot tudi preko prispevkov v E-novicah, redno informirani tudi o aktivnostih s področja takojšnjih plačil. To so elektronska plačila malih vrednosti, ki bodo na voljo neprestano (24/7/365) in pri katerih se takoj ali skoraj takoj po odreditvi plačilnega naloga s strani plačnika izvrši tudi odobritev računa prejemnika plačila oziroma je slednjemu dan na razpolago znesek plačila. V zvezi s takojšnjimi plačili veliko aktivnosti poteka tudi na evropski ravni – predvsem v okviru Odbora za plačila malih vrednosti v evrih (angl. Euro Retail Payments Board) in v okviru Evropskega sveta za plačila (angl. European Payments Council) – tako je tudi na tem področju Sekretariat NSP deloval kot vezni člen med nacionalno in evropsko

***Zakonodajne novosti EU
s področja plačil***

Takojšnja plačila

ravnjo ter člane NSP seznanjal o tekočih aktivnostih, izvedenih s strani zgoraj omenjenih teles.

Na obeh sejah NSP v letu 2015 sta predstavnika ZBS, kot že omenjeno, člane NSP seznanila z aktivnostmi na področju možnosti oblikovanja nacionalne rešitve za urejanje soglasij za direktne obremenitve med plačnikom in prejemnikom plačila v elektronski obliki in na področju možnosti uvedbe nove optično čitljive kode na obrazec UPN, za potrebe učinkovitejšega zajema podatkov s papirnega plačilnega naloga. V povezavi s slednjo tematiko so bili predstavljeni tudi rezultati elaborata Tehnični podatki optično čitljive kode za uporabo na obrazcu UPN, ki je bil pripravljen na pobudo ZBS. Z obširnejšo razpravo o omenjenih dveh tematikah so se podprle nadaljnje aktivnosti oziroma razvoj na tem področju.

Predstavniki Banke Slovenije in predstavnica Bankarta d. o. o. sta člane NSP na 4. seji, ki je bila 27. novembra 2015, seznanila tudi z možnostjo vzpostavitve rešitve za financiranje dobaviteljev – factoring. S ciljem izboljšati plačilno sposobnost podjetij ob možnosti izkoriščanja že obstoječe, s plačili povezane infrastrukture na nacionalni ravni, je Banka Slovenije v sodelovanju z družbo Bankart d. o. o. oblikovala predlog rešitve, ki bi omogočila financiranje dobaviteljev (upnikov) velikih kupcev (dolžnikov), in sicer z nadgradnjo obstoječe rešitve za izmenjavo e-računov, vzpostavljene pri Bankartu d. o. o. Tako oblikovana rešitev bi upnikom omogočala, da na podlagi izdanih e-računov refinancirajo svoje terjatve, ponudnikom financiranja pa odkup terjatev iz naslova e-računov in s tem financiranje upnikov.

Ker morajo v skladu z novelo Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike od 1. januarja 2015 proračunski uporabniki prejemati račune izključno v elektronski obliki, je predstavnica Uprave RS za javna plačila člane NSP na novembrski seji seznanila o stanju glede obveznega poslovanja proračunskih uporabnikov z e-računi. Dodatno sta predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije in predstavnica Trgovinske zbornice Slovenije člane NSP seznanila tudi s tem, kako poslovanje z e-računi poteka v praksi z vidika podjetij (tudi z vidika obveznega izdajanja e-računov proračunskim uporabnikom). Predvsem sta izpostavila prednosti in težave, ki jih poslovanje z e-računi prinaša.

***Možnost urejanja
soglasij za direktne
obremenitve v
elektronski obliki in
možnost uvedbe optično
čitljive kode na obrazec
UPN***

***Rešitev za financiranje
dobaviteljev***

E-računi

3. Povezanost NSP z ravno EU

Odbor za plačila malih vrednostih v evrih (angl.: Euro Retail Payments Board; v nadaljevanju: Odbor) se na ravni EU ukvarja s podobnimi vprašanji s področja plačil, kot na nacionalni ravni NSP. Zato je Sekretariat NSP spremljal aktivnosti, ki so potekale v letu 2015 pod okriljem Odbora, ter o tem tudi redno obveščal člane NSP. Tako je Banka Slovenije skozi NSP opravljala povezovalno vlogo med Odborom in deležniki v nacionalnem okolju, ki se ukvarjajo z vsebinami s področja plačilnih storitev. Delovanje nacionalnih centralnih bank Evrosistema kot vezi med Odborom in nacionalnimi sveti oziroma odbori za plačila malih vrednosti se v skladu s statutom Odbora sicer tudi pričakuje.

Upoštevajoč zgoraj omenjeno povezovalno vlogo NSP, je Sekretariat NSP člane obveščal o ključnih vsebinskih tematikah, ki jih je Odbor v skladu s svojim delovnim programom obravnaval na sestankih. V letu 2015 so bile izpostavljene zlasti naslednje tematike: (i) takojšnja plačila, (ii) kartična in mobilna brezstična plačila, (iii) rešitve elektronske izmenjave računov in (iv) mobilna plačila med fizičnimi osebami (P2P). Pristop k delu Odbora se sicer na omenjenih tematikah medsebojno razlikuje, vendar pa je njegov cilj pri vseh tematikah enak – prispevati k nadaljnjemu razvoju povezanega, inovativnega in konkurenčnega trga plačil malih vrednosti v evrih v Evropi.

Sekretariat NSP bo tudi v prihodnje deloval povezovalno in člane NSP seznanjal z dogajanjem, ki poteka v okviru Odbora. Vsekakor pa je članstvo v NSP dodatna priložnost za prenos informacij, dokumentov, zahtev in pobud v obe smeri ter prispevanje k nadaljnjemu razvoju nacionalnega in evropskega trga plačilnih storitev.

***Povezanost NSP z
Odborom za plačila
malih vrednostih v evrih***

4. Ostale aktivnosti, povezane z delovanjem NSP

Novi člani v NSP

Tekom leta 2015 sta se NSP pridružila dva nova deležnika. Banka Slovenije je ocenila, da obstaja velika povezanost tematik, obravnavanih v okviru NSP, ter tematik s področja dela Urada RS za preprečevanje pranja denarja (UPPD), zato je bil le-ta povabljen k sodelovanju v NSP.

Družba Visa Europe pa je sama izrazila interes za sodelovanje v NSP. Sekretariat NSP je na podlagi Sklepa o vzpostavitvi Nacionalnega sveta za plačila ocenil, da Visa Europe kot upravljavec sheme plačilnih instrumentov izpolnjuje pogoje za sodelovanje v NSP.

NSP sta se pridružila:

- ***UPPD in***
- ***Visa Europe.***

Pogled naprej

V letu 2015 smo s številnimi aktivnostmi, ki smo jih predstavili v pričujočem letnem poročilu, poskrbeli, da je NSP deloval kot platforma, ki omogoča obravnavo vprašanj, ki se pojavljajo na trgu plačilnih storitev in zadevajo različne skupine deležnikov. Dialog med člani NSP kot tržnimi deležniki se je uspešno nadaljeval tako v okviru obravnave aktualnih tematik s področja plačilnih storitev v Sloveniji in širše kot tudi z obveščanjem o novostih in zanimivostih s področja plačil preko E-novic. Banka Slovenije bo v svoji vlogi katalizatorja dialog med deležniki omogočala tudi v prihodnje, prav tako pa bo v tej vlogi aktivno usmerjala nadaljnje aktivnosti NSP.

Predvsem kot odziv na povečano konkurenco in razvoj tehnologije se na področju plačil pojavljajo inovativni načini plačevanja, ki zahtevajo oziroma bodo zahtevali podrobnejšo obravnavo v okviru NSP ali pa vsaj informiranje njegovih članov. Ena izmed tematik s področja inovativnega načina plačevanja, ki ji bo v letošnjem (pa tudi v naslednjem) letu posvečeno več pozornosti, so vsekakor takojšnja plačila. Poleg tega se bomo v okviru NSP tudi v tem letu aktivno ukvarjali z že aktualnimi zadevami (možnost oblikovanja rešitve za elektronsko sklepanje soglasij, možnost uvedbe optično čitljive kode na obrazec UPN, rešitev za financiranje dobaviteljev) in tudi vsemi drugimi novostmi, relevantnimi za slovenski trg plačil, ki jih prinaša evropska zakonodaja (v tem okviru bo prav gotovo najpomembnejša priprava in uskladitev spremenjenega Zakona o plačilnih storitvah in sistemih s podzakonskimi akti, s katerimi se bo v slovenski pravni red preneslo novo Direktivo o plačilnih storitvah na notranjem trgu, t. i. PSD2).

Vsebin za delo NSP ne bo zmanjkalo, o doseženem v letošnjem letu pa bomo pisali v naslednjem letnem poročilu.

Seznam sodelujočih v NSP:

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in
storitve

Banka Koper d. d.

Bankart d. o. o.

E-Funds International Limited, plačilni sistemi, podružnica v
Ljubljani

Finančna uprava Republike Slovenije

Gospodarska zbornica Slovenije

Intesa Sanpaolo Card d. o. o.

Javna agencija Republike Slovenija za varstvo konkurence

MasterCard Europe sprl

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Ministrstvo za notranje zadeve

Nova KBM d. d.

Nova Ljubljanska banka d. d.

Slovensko zavarovalno združenje

Trgovinska zbornica Slovenije

Uprava Republike Slovenije za javna plačila

Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja

Visa Europe

Združenje bank Slovenije

Zveza potrošnikov Slovenije